

Uunga siunnersuut: Utoqqaat Illersuisuat pillugu Inatsisartut inatsisaannik allannguineq pillugu Inatsisartut Inatsisaat.

(Isumaginninnermut Sulisoqarnermullu Naalakkersuisoq)
(Siullermeerneqarnera)

Siullermik Demokraatiniit innuttaasut uummamik pilluaqqorusuppagut, nutaamik Utoqqaat oqaaseqartartuanik toqqaasoqarmat, oqaaseqartartorlu sulilluarnissaanik kissaakkumallugu. Qularutissaanngilaq, suliasaqartorujussuussasoq inuiaqatigiitsinni utoqqaat nipaasa siuarsarnissaannut.

Uagut Demokraatiniit qularutiginnilarput, utoqqaat utoqqalinerminni pitsaanagerusunik atugaqartinneqarnissaat minnerunngitsumillu toqqissisimanissaat maani namminneq nunaminni. Isertuuterusunngilarpulli, oqaaseqartartussamik pilersitsinissamut isumaqataasimannginnatta. Tamanna arlalinnik peqquteqarpoq. Peqqutitta ilaagaat, isumaqannginnatta allaffissornerup annertusineratigut innuttagut utoqqaat atugaat pitsanngorsarneqarsinnaasut, naamerluinnaq. Allaffissornerujussuaq annikillisarparput assaallu kissalaartut amerlillugit toqqaannartumik utoqqaat paaqqutarineqarnerannut qulakkeerumallugu, utoqqaat ataqqinartumik pineqarnissaat ulluinnarni inuunermi, inuuniarnermikkullu pitsaanagerusumik atugaqalerlutik misigilernissaat anguniagassaavoq. Tunngavigisarput alla unaavoq taamaattumik pilersitsinikkut, isumaqaratta politikikkut ajorsarnerusoq. Politikikkut ima piviusorsiorunnaarsimatigaagut, "attuumassuteqanngitsumik" oqaaseqartartoqartariaqalersimalluta apuusisartussamik, qanoq uagut utoqqartagut ulluinnarni aaqqissuussaansinnilu innerinik? Nammineerluta inatsisiliorsinnaanngitsugut oqaloqatigiinnerit politikkerit innuttaasullu akornanni pisariaqartut aallaavigalugit? Assersuutigalugu nalunngilarput, Inatsisartut ombudsmandiata sakkortuumik isornartorsiormagu utoqqaat illuanni ilisimasassanik iliusissanillu ilisimasaqannginneq, tassani sulisut utoqqaat paaqqutarineqarnissaannut, soorlu uffarnermi nangingillu taarsersuinermi, inatsisitigut suleriaatsit ilisimanngikkaat, pinngitsaaliissummik passunneqartarsimaneri aamma/imaluunniit nammineersinnaajunnaarsitsinerit takuneqartarsimammata. Utoqqartatta Peqqinnissaqarfimmit, kommuninut ilaqutaasunullu qanitsumik annertuumillu suleqateqartumit pitsaasumik, toqqissisimanartumillu passunneqarnissaminnik kissaateqarnerat tusaasariaqarparput. Utoqqartagut inuiaqatigiinni ataqqinartumik inuppalaartumillu akuutinneqarnissaminnik kissaateqartut, aammalu sulisinnaanissaat pensionisiaminnik ilanngaanneqaratik iliuuseqarfigisariaqarpavut. Taamatutaaq aappaasup isertitaanik isumalluuteqannginnissamik annertuumik kissaateqarnerat, pilersuisussaataaneq pissutigalugu. Aap, inatsisitigut allannguutissanik arlaqartunik suli assersuuisorsinnaagaluarpunga politikikkut suliarisinnaasatsinnik.

Oqaaseqartartussamik pilersitsinermut tusarniaanermi siullermi akissummi taamatutaaq takuneqarsinnaavoq, utoqqaat toqqaannartumik oqaaseqartartoqarnissaanik siunnersuut isumaqatiginngikkaat. Taamatutaaq Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit siunnersuummut uunga tusarniaanermut akissuteqarsimapput, Parisimi tunngavissaliat malillugit inuit pisinnaatitaaffiinik

sulisoqartariaqartoq, aammalu politikikkut attuumassuteqanngitsumik sulisinnaaneq allatigut qulakkeerneqarsinnaasoq.

Aap, nalunngilarput oqaaseqartartut assingusut, soorlu Meeqqat Oqaaseqartartuat aamma Innarluutillit Oqaaseqartartuat ullumikkut annertuunik pisariaqartitatsinnik ilisimasaqartut politikkerinullu nalunaarsuutininik tatiginartunik tunniussiffigisarlugit. Tamanna tamakkiisumik iluarisimaarparput. Inuiaqatigiitsinni pissutsit amerlavallaartut nipangiutiinnarneqarpallaarsimapput meeqqanut, aamma ilaqutariinnut aammalu inunnut pisinnaasakillimasunut tunngassuteqartut. Kisiannili uanga sulii isumaqarpunga upperilluinnarlugulu, politikikkut eqiinganninnerup kingunerigai, kipsisuitsumik systemikkut sumiginnaanerit, tassanilu aamma isumaqarpunga, tunngaviusumik pitsaanerpaajussasoq aningaasat toqqaannartumik utoqqaat paaqutarineqarnerannut innuttaasunullu atassuteqarnermut atoraanni, taakkumi utoqqaat atugaannik pitsanngorsaasuummata aallaffeqarfimmik pilersitsinermit, utoqqarnummi siunnersuisartussaavoq allaffissornikkullu, sagsbehandlingimik taallugu, suliaasaqarnaviannngitsumit.

Siuliani Naalakkersuisuusimasut Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiinnik pilersitsinissamut inatsisissatut siunnersuisorsimapput oqaaseqartartut tamaasa kattullugit inuit pisinnaatitaaffiinut sulinerup qaffassarnissaa siunertaralugu, aammalu qulakkeerniarlugu innuttaasut piffimmut ataatsimut saaffiginnittarnissaat, taamatullu aaqqissuussamut nukittuumut assigiimmillu sullinneqarnissaat siunertaralugu piffinnut assigiinngitsunut ingerlatinneqaqattaanngikkaluarlutik. Nalunngilarput, utoqqaat amerlasuut pisinnaasakillimasinnaasut inunnguuseralugu innarluuteqarnermikkut, aammali sulerulussimanerup kingunerisaanik. Taamaattumillu politikikkut kukkoriataaqqissinnaavugut, siunnersuinerup aqqutissiuussinerullu aggulunneratigut uffa pisariinnerulersitsigutta ajunnginnerusoq innuttaasut ataatsimik ilisimasalimmuut saaffiginniffissalerlugit.

Taamaattumik taama oqaaseqarluta allannguutissatut imaattumik siunnersuuteqarpugut:

Uunga siunnersuut: Inatsisartut aaliangissasut, Naalakkersuisut peqquneqassasut oqaaseqartartut ataatsimoortinnerisigut ataatsimut allaffeqartumik inuttut pisinnaatitaaffiit pillugit siunnersuisoqatigiittut ittumik pilersitsisinnaanermut pitsaaqutit akornutissallu misissoqqullugit.

Misissuineq attuumassuteqartut pisarialimmik suleqatigalugit qanimut oqaloqatigiinnikkut ingerlanneqassaaq. Pitsaaqutitut annertuutut isigaarput, attuumassuteqartut tamarmik inerisaanermi peqataassasut Kalaallit Nunaanni inuttut pisinnaatitaaffiit pillugit suliap pitsaasumik suliarinissaanut, immikkuutaarluni sulinani. Taamaattumik utoqqaat oqaaseqartartuanut allattoqarfimmik pilersitsineq pisariaqartumik pitsaasumillu ineriartuutaasinnaanngilaq, aasit "taamaattarpugut"-mik pilersitsiinnartussaalluni. Isumaqarpunga, taamaaliorsimasugut ukiorpassuarni "nipittartulersuilluta" ilisimatusaataasuusaartumik politikkeqarluta piviusumik sulinnginnermit – aammalu ilaatigut – utoqqaat inuuniapiloortillugit. Naalakkersuisut utoqqaat atugaannik pitsanngorsaasinnissamik kissaateqarnerat taparserparput, isumaqaannarpugulli politikikkut nutaalioraanni pitsaanerusunik aaqqissueqqittoqarsinnaasoq, annertunerusunik ilisimasanik siunnersueqatigiinnikkut, naggataatigullu innuttaasunut tamatsinnullumi pitsaanerpaamik iluaqutaasinnaasumik.

Taamatut oqaaseqarluta tunngaviatigut siunnersuut itigartsissinnaagaluarparput, piareersimavugullu oqaloqataanissatsinnut naaperiaanissatsinnullu pitsaanerpaamik, pisariinnerpaamik minnerunngitsumillu

ersarinnermik ingerlatsinissaq anguniarlugu utoqqaat pisinnaatitaaffiinik suliat ilisimaneqarnerisa annertunerulersinniarlugit, aammalu minnerunngitsumik, utoqqartatsinnut pisariinnerusumik siunnersuineq aqutissiuussinerlu ataatsimi pisinnaanngorlugu.

Tamakku tunngavigalugit siunnersuut Ilaqtariinnermut- aamma Peqqissutsimut ataatsimiititaliamut suliassanngorlugu ingerlateqqipparput.